

demiryolu

Ocak 2004 - Sayı: 9

- demiryollarını ihmal ederek ulaşım sorununu çözemeyiz
Prof. Dr. Haluk GERÇEK
- Yol bekçilerimiz için belgesel film raylarda tek başına
Cüneyt KARAAHMETOĞLU
- tcdd vakfı çocuk oyunu senaryo yarışması düzenliyor

yeni dünya düzeni globalleşme

Prof. Dr. Nazif GÜRDOĞAN

Prof. Dr. Nazif Gürdoğan: Globalleşme, ulusal ve uluslar arası bütün kurum ve kuruluşları dünya standartlarını yakalamaya zorluyor artık. Türkiye'deki her kurum ve kuruluş için, "Ben yaptım oldu." dönemi kapandı. Bütün kurum ve kuruluşlar dünya kalitesinde ürün, hizmet ve bilgi üretmeden varlıklarını koruyamaz.

Yrd. Doç. Dr. Ali ARSLAN
Sosyolog ve Yönetim Danışmanı
(Öğretim Üyesi)

Özellikle 1980'li yıllardan sonra hızlanan globalleşme ya da küreselleşme, tüm dünya ülkelerinde olduğu gibi ülkemizin de başta ekonomik sistemi olmak üzere her alanında birçok etkiler yapmış/yapmakta değişime, dönüşüme zorlamaktadır. Globalleşme süreci, etkileri konusunda Dr. Ali Arslan'ın Prof. Dr. Nazif Gürdoğan'la yaptığı söyleşiyi sunuyoruz.

Dr. Ali Arslan: Globalleşme dalgası, bütün kurum ve kuruluşları ile dünyayı değiştirmeye zorluyor. Uzun zamandan beri globalleşme konusunu araştıran bir akademisyen olarak globalleşmeyi nasıl tanımlarsınız?

Prof. Dr. Nazif Gürdoğan: Globalleşme bütün dünyada olduğu gibi, Türkiye'de de en çok tartışılan konuların başında gelmektedir. İslami İlimler Araştırma Vakfı (İSAV) "Küreselleşme, İslam Dünyası ve Türkiye" konulu uluslararası bir sempozyum düzenledi. Sempozyum'un koordinatörlüğünü

ben yaptım. Sempozyum'da tartışılan bildiriler kitaplaştırıldı. Globalleşme ya da küreselleşme, ekonomik, siyasal ve kültürel baskılarıyla her alanda yeneden yapılanmayı kaçınılmaz kılıyor.

Globalleşmenin başlangıcı olarak genellikle "Berlin Duvarı" yıkılışı kabul edilir. Globalleşme en genel anlamıyla; dünyada ülkeler arasındaki duvarların yıkılması ve siyasal sınırların önemi yitirmesi olarak tanımlanabilir. Globalleşme sınırların anlamını yitirmesi ile hız ve yoğunluk kazanan süreçtir. Türkiye'deki kamu ve özel kuruluşların globalleşme sürecini sarsıntısız atlatabilmesi için, dünyadaki gelişmelere göre stratejilerini yenilemeleri gerekir. Dünyadaki gelişmelere ayak uyduramayan kurum ve kuruluşlar farkında olmadan ekonomik ve kültürel yarışın dışında kalır.

Dr. Ali Arslan: Globalleşme kuruluşların önüne yeni sorunlar mı, yoksa yeni fırsatlar mı çıkarıyor ?

Prof. Dr. Nazif Gürdoğan: Son aylarda TCDD' de olduğu gibi değişik kuruluşlarda globalleşmenin tartışıldığı toplantılara katıldım. Globalleşmeyi Batı kültür ve ekonomisinin dünyayı işgal projesi olarak görenler olduğu gibi, kendi kültür ve ekonomisini dünyaya açmak isteyenler için de bulunmaz imkanlar sağladığını düşünenler var. Globalleşme olgusu Türkiye' de olduğu gibi bütün dünyada tartışılmaktadır. Mesleği, gelir seviyesi ve yaşı ne olursa olsun, herkesi çok yakından ilgilendirdiği için, daha uzun bir süre tartışılmaya devam edilecektir. Globalleşmenin ekonomik, siyasal ve kültürel etkilerinden kişiler gibi, kurum ve kuruluşların da uzak durması mümkün değildir.

Globalleşme yarısı dolu bardağa benziyor. Korku ve düşman üreten toplumlar globalleşmeyi bir tehdit olarak görürken, ümit ve güven üreten toplumlar, dünyaya açılmada bir fırsat diye bekliyor.

Tarih içinde Doğu' dan Batı' ya sürekli hareket halinde olan Türk toplumu için globalleşme, görkemli geçmişi, geleceğe taşımak için bulunmaz bir fırsattır.

Dr. Ali Arslan: Globalleşmeyi bir tehdit değil de, bir fırsata dönüştürmek için sizce kurumlar nasıl bir strateji izlemelidir?

Prof. Dr. Nazif Gürdoğan: Globalleşmeyi bir dev dalgaya benzetirsek, başta devletin örgütlenmesi olmak üzere, bütün kurum ve kuruluşları etkileyerek, yoluna devam ediyor. Bir güçlü dalgaya karşı "En iyi savunma saldırıdır." ilkesince strateji geliştirilmelidir.

Saldırı da strateji: globalleşmeye karşı glokalleşme olmalıdır. Türkiye bütün kurum ve kuruluşları ile bir yandan kültürünü korurken, diğer yandan da diğer kültürleri aşmanın yollarını aramalıdır.

Glokalleşme global ve lokal kelimelerinin birleştirilmesinden elde edilmiş bir kavramdır. Glokalleşmeyi en güzel bir biçimde Mevlana' nın pergel metaforu anlatır. Türkiye' deki kuruluşlar, glokalleşme yolunda sabit ayakları Anadolu' da, değişken ayaklarıyla da bütün dünyayı dolaşan bir pergel gibi olmalıdır.

Ülkelerden daha çok kültürlerin yaşadığı globalleşen dünyada Türkiye artık ithalatçı bir ülke olmaktan daha

çok ihracatçı bir ülke olmanın plan ve programlarını yapmalıdır.

Dr. Ali Arslan: Türkiye ithalatçı bir ülke olmaktan, ihracatçı bir ülke olmaya nasıl geçecek?

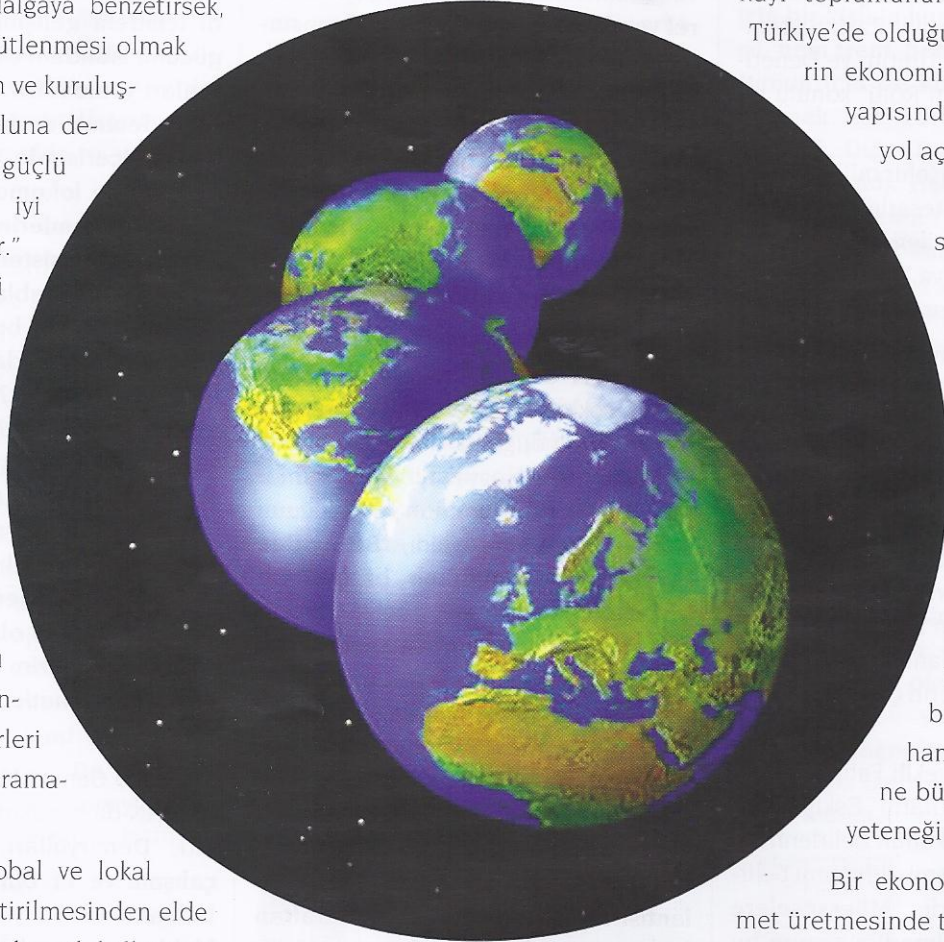
Prof. Dr. Nazif Gürdoğan: Globalleşme ulusal ve uluslar arası bütün kurum ve kuruluşları dünya standartlarını yakalamaya zorluyor artık. Türkiye' deki

Dr. Ali Arslan: Son olarak, demiryolları globalleşen toplumda nasıl bir işlev yükleneyecek ve yeri ne olacak?

Prof. Dr. Nazif Gürdoğan: Globalleşmenin ekonomik, sosyal ve kültürel etkileri en açık biçimde demiryollarında gözlenebilir. Demiryolları için sınır yoktur. Onlar ülke veya şehir, kurum ve kuruluşları demiryolu ağıyla birbirine bağlarlar. Bu yüzden, demiryolları sanayi toplumunun simgesidir. Onlar Türkiye' de olduğu gibi, bütün ülkelerin ekonomik, sosyal ve kültürel yapısında köklü dönüşüme yol açmışlardır.

Günümüzde bilgisayar bilgi toplumunun odak noktasında nasıl bir işlev yükleniyorsa, demiryolları da sanayi toplumunda aynı işlevi yüklenmiştir. Bu işlevi gelecekte de devam edecektir. Çünkü demiryolları insanla birlikte sanayinin ana hammadde ve ürünlerine büyük bir taşıma gücü yeteneği kazandırmıştır.

Bir ekonominin ürün ve hizmet üretmesinde taşıma işlemleri yarı yarıya yakın bir yer tutar. Ulaşım ekonomisinin omurgasını da demiryolları oluşturur. Bütün ülkelerin taşımacılığında demiryolları oldukça önemli yer tutar. Demiryolları kendini yeniler, ana hatlarını özel kesime de açarsa, ekonomi içindeki ağırlığıyla birlikte işlevini daha da artırabilir.

her kurum ve kuruluş için, "Ben yaptım oldu." dönemi kapandı. Bütün kurum ve kuruluşlar dünya kalitesinde ürün, hizmet ve bilgi üretmeden varlıklarını koruyamaz.

Dünyanın hiçbir ülkesinde kaliteli bir ürün ya da hizmete kimlik sorulmaz. Kalite diplomatik bir pasaport gibi, bütün dünyayı vizesiz dolaşır.